

LEZERS AAN HET WOORD

G. Beyaert, alias **Gwijde van Gent**, wil reageren op de brief van Chris Weymeis (GT 2014 nr. 4, p. 286 - 287). Hij schrijft het volgende. Kritiek mag zeker en iedereen heeft dit recht. Ik zou toch Chris Weymeis willen vragen de titel van onze publicatie te herlezen: Heemkundig en Historisch! Dus zijn de meeste lezers geïnteresseerd in wat in het verleden gebeurde en meestal verband houdt met Gent. De inventaire archéologique leert ons welke minder bekende schatten Gent bezit. Pierre Kluyskens is een basisfiguur voor onze stad geweest en ik vind zijn artikels steeds het lezen waard, al waren die 100 jaar geleden geschreven. Voeten en ellen was ingewikkeld maar het is denk ik de eerste maal dat over die oude maten een studie verscheen! Ik ben sinds 1945 supporter van AA Gent en zelfs de minste informatie over “mijn ploeg” lees ik graag. Bvb over het ongeluk in Grevelingen.

De heer Columbien verdient alle lof. Hij moet een zeer uitgebreid archief bezitten en weet als geen ander wat de geschiedenis onzer stad was. Zelfs wat in het jaar 900 NC gebeurde is het vermelden waard. Chris Weymeis vraagt dat mensen van beneden de 40 jaar hun ervaring zouden meedelen, misschien een artikel over het gebruik van de GSM? Waar blijven de jonge mensen die iets dat past in het kader van ons tijdschrift zouden kunnen vertellen, ze zijn zeker welkom! Zou de heer Weymeis ons misschien kunnen vertellen wat hem boeit en daarover een artikel schrijven?

Ik ben lid van af het eerste nummer en ja ik ben 83 jaar! Maar ik heb reeds een tiental artikels mogen publiceren met als inhoud mijn eigen belevenissen. En niemand was verplicht die te lezen. Een suggestie voor Chris Weymeis: een stuk over het prachtige nieuwe stadion van ... Club Brugge?

Noot van de redactie. Het met oude meetstokken geïllustreerde artikel over voeten en ellen van wijlen Maurits van Wesemael verscheen al eerder in het jammer genoeg verdwenen Tijdschrift voor Geschiedenis van Techniek en Industriële Cultuur van het MIAT - VIAT jg. 1987 deel 18, p. 43 – 54. Veruit de beste referentie over Gentse maten en gewichten blijft de tekst van Lodewijk Lievevrouw Coopman in Oostvlaamse Zanten, 1946, jg. 21 nr. 1-2, p. 63-82. Lang geleden ... maar iedereen die het wil kan dit raadplegen en kopiëren in het documentatiecentrum DSMG, begijnhof, Sint-Amandsberg.

Een reactie van **Jacqueline De Reuse** op het artikel ‘**Een paar mijmeringen op den Boulvaar**’ verschenen in G.T. 2014 nr. 3. Ik heb echt gesnoept van de

herinneringen aan de Citadellaan van de heer Evrard. Ik ben geboren in 1935 niet ver van het Sint - Pietersstation, en heb altijd in die buurt gewoond. Als klein meisje volgde ik pianolessen bij Mevrouw Laroy in de 2de salon! Nadien bij Jufvrouw Van Biesbroeck die bij mij éénmaal per week aan huis kwam. Tijdens de oorlog liep ik school in het Instituut Charles de Kerchove. De school in de Pollepelstraat was echter bezet door het Duitse leger en de lessen gingen door in de Sint - Pietersnieuwstraat. Toen de stad Gent bevrijd was in september 1944, door de Engelsen kregen wij met familie en vrienden gedurende enkele dagen in de kelder van de schoollokalen onderdak aangeboden door mijn schooldirectrice, Mevrouw Cardon. De stad werd zwaar beschoten aan beide kanten door de Engelsen en Duitse legers. Bij het lezen van de G.T. denk ik dikwijls aan mijn jeugdijaren, met dit nummer in het bijzonder (ik ben vandaag 79 geworden!). Door het lezen van de G.T. heb ik enorm veel bijgeleerd over de geschiedenis van Gent.

Ook bij **Frank Ödberg** kwamen heel wat herinneringen los. Hij schrijft: 'Ik herinner me dat toen er aan de Citadellaan tot in de jaren zestig nog een centrale aarden zone lag tussen de bomen, een tandarts die langs de kant van Evrard en Van Cappel woonde, blijkbaar thuis zijn paard op stal had en gewoon via die zone wegreed, vervolgens de Stropkaai nam, om buiten de stad te gaan wandelen. Hij was niet de enige privépersoon met een paard in de stad: op de hoek van de Kortrijksesteenweg en de Pacificatielaan woonde een dressuur liefhebber met een eigen manege (De Mulder?). Een zekere Inghels (schrijfwijze onzeker) die koetsen verhuurde, aarzelde niet in het zadel door het centrum heen te rijden. Zijn bijnaam in de paardenwereld was "sigaar" omdat hij er steeds een in de mond had. Er waren natuurlijk toen nog beroepsmatig gebruikte paarden. De laatste die ik gezien heb in het centrum (wij woonden in de Voldersstraat) was dat van een melkboer in het begin van de jaren 70 (een kar met één as en een bache). In de jaren 50 passeerde regelmatig een witte kar met ijsblokken voor de houten frigo's. De man had een stuk leer op een schouder om de blokken te dragen. Toen ik 's morgens naar school ging waren de cafés natuurlijk nog toe en de man liet de ijsblokken achter op de drempel. Meestal had een hond er op gepiest. Decennia nadien heb ik begrepen waarom: men vermengde het water met ammoniak omdat het minder snel ontdooide en de ammoniakgeur trekt honden aan'.

In verband met het artikel van Pierre Kluyskens 'Gehalveerd huis aan de Kalandestraat. Belachelijk en hachelijk' (GT 2015 nr. 5) schreef **Prof A. Evrard** ons over een nog veel erger geval in zijn woonbuurt de Citadellaan. Hiervoor verwijzen we naar 'Bouwpromotoren sloegen niet enkel toe aan de

Kalandestraat' in dit nummer.

Een gedeeltelijk antwoord op de vraag over de **Kunstlaan**, en wel over de oudere naam **Dekstraat**. In de Franse benaming zocht men het foutief bij dakdekkers en dergelijke (rue des Couvreurs). Evenmin heeft de naam iets te maken met wat men zedig geslachtsgemeenschap noemt (iets wat bij kazernes van oudsher beroepsmatig uitgeoefend werd). Ook Victor Fris had het mis met de uitleg in zijn boekje *De Oude Straatnamen van Gent* (1925) als zou het hier gaan om een samentrekking van d'Eekstraat (naar het Eekhout). We legden de vraag meteen voor aan Daniël Lievois die zich verdiept in het verleden van de Sint-Pieterssheerlijkheid. Zijn antwoord: 'De Dekstraat op Sint-Pieters heeft inderdaad allerlei varianten gekend, maar de basis blijft het (Klap)hekken dat het Eekhout afsloot, waar men zijn koe mocht laten lopen, mits betaling uiteraard. Dat hekken is daar lange tijd gebleven'. De zware hekkenstijlen staan bv. weergegeven op de bekende gravure van de abdij in het werk van Sanderus (1641). Dekstraat is dus een samentrekking, maar wel van d'Hekstraat.

Dit kaartfragment nagetekend van het gezicht op Gent anno 1534 toont het Eekhout als open ruimte tussen de stadsvest (boven tussen Heuvelpoort (links) en Kortrijksepoort (rechts) en een omheining meer naar onderen, rechts daarvan de Sint-Quintenskapel. Een kort wegje, de Hekstraat, hier ingetekend net boven de abdijkerk, leidt naar de Sint-Pietersabdij-site. Dit kon afgesloten worden met een hek.

Marijke Mortier zag een klein maar toch wel belangrijk stukje weggeknipt van een foto bij het artikel (GT 2014 nr. 5) over haar huis aan het **Huidevetterken**. Boven op de toegangspoort van de vroegere koperslagerij van de familie Van de Woestijne bleef een indrukwekkende koperen bol met spits bewaard. Deze herinnering aan het ouderlijke bedrijf van dichter Karel, auteur van ‘Het huis mijns vaders ...’) en van schilder Gustaaf verdient beter. Daarom een extra inzoomfoto.

Een mooie herinnering aan de familie Van De Woestijne boven de ingangspoort van hun gewezen koperslagerij in het Huidevetterken (foto anno 2014).

Jean-Pierre Rogiest vraagt of iemand hem kan helpen doorverwijzen naar iemand die de betekenis kent van de voorstelling op deze gevel aan het **Sluizeken nr. 28**. Volgens de huidige uitbater zat de steen niet origineel in de gevel maar werd hij er bij een restauratie bijgeplaatst. Gedeeltelijk antwoord en verdere vragen van Luc Devriese: De gevelsteen met mythologische voorstelling (zie foto) is inderdaad niet origineel. Toen het huis ergens in de jaren 80 (denk ik, ik heb het zelf nog meegemaakt, woon sinds 1984 in de buurt) opgeknapt werd, verving dit een totaal verweerde gevelsteen van dezelfde afmetingen op dezelfde plek. Wat de oude steen voorstelde weet ik niet. Hij is nog vaag te zien op een foto in ‘Bouwen door de eeuwen heen Gent’ deel 4nb N-O, p. 435. Zelf ben ik onvoldoende thuis in de mythologie om de vraag te beantwoorden. Mogen we die vraag (eigenlijk twee vragen: over de oude en de nieuwe gevelsteen) voorleggen aan de lezers van Ghendtsche Tydinghen?

Foto anno 2014 Sluizeken nr. 28.

Ariane en Willy Diegenant reageerden op de vraag in GT 43(2014)5 p 321 'De strijd om het Koning Albert I park'. Bob Kamak, de auteur van het protestlied over het Zuidpark, was onze vader. Zijn echte naam is Robert Diegenant. Hij is geboren in Ledeberg in 1905 en overleden in Gent in 1990. Eerst was hij onderwijzer aan de Gemeenteschool van Gentbrugge, daarna regent aan het Koninklijk Atheneum van Deinze en in 1955 richtte hij de Rijksmiddelbare School van Hamme (Oost-Vlaanderen) op, nu Middenschool De Veerman. Daar was hij directeur tot aan zijn pensioen in 1970. Muzikaal was hij al sedert zijn kindertijd. Voor de tweede wereldoorlog was hij violist in orkest Excelsior in Gent en aan het atheneum van Deinze richtte hij een schoolorkest op. Ook in Hamme speelde hij viool in een orkest. Na zijn pensionering maakte hij de muziekcirkel rond door zich in te schrijven aan de muziekschool van Ledeberg voor harmonie en piano. Het protestliedje over het viaduct in het Zuidpark is een eigen compositie waar hij veel plezier aan beleefde. Hij was zeer tegen dat viaduct gekant en zou het ongetwijfeld ironisch en prachtig gevonden hebben dat er plannen zijn om het nu weer af te breken!

VERSCHENEN

Schaverdijntjes

door Machar Van Geyt

Honderd stukjes waarvan heimwee, geluk, Gent, liefde, fantasie en het dagelijkse leven het onderwerp zijn.

Te bestellen via overschrijving op rekening BE61 0351 9558 8417 van de auteur (Coupure 184, 9000 Gent). Prijs 11 euro voor wie het komt afhalen op een aan de inschrijvers mee te delen plaats en datum., 14 euro voor wie het per post wil toegestuurd krijgen.

Het verfraaide decor van het Gravensteen

door Guido Everaert

Forse knoert (418 p.), overvloedig geïllustreerd. Een stevig gedocumenteerde inktijk in wat er gebeurde in de periode rond 1913 met de oude huisgevels in de buurt van het Gravensteen: van aan de Graslei - Korenlei tot aan het begin van de Burgstraat. En dat is heel wat! De hele buurt vormde een interessant maar gehavend decor voor dat toen grotendeels gerestaureerde topmonument. Dat moest in al zijn glorie hersteld worden, liefst met nog een schepje bovenop.

Te verkrijgen tegen de buiten proportie lage prijs van 29 euro in de Stadswinkel onder de Lakenhalle. Een absolute must voor elkeen die daarover zijn zegje wil doen, en wie wil dat niet?

Wandelen in de Bloemekenswijk

door Beatrix Baillieul

Het nieuwste deeltje van deze ongemeen interessante serie samengesteld door Bea Baillieul. *Voor 5 euro te krijgen in de Stadswinkel. Een massa weetjes met nooit geziene foto's en afbeeldingen over telkens een andere wijk, die je wel kent maar eigenlijk niet echt. Enkele oudere boekjes (Sint - Pieters, Heirmis) uit dezelfde reeks zijn nog te koop aan 3 euro. Geen geld.*

Kerken in Gent

door Karin Borghouts

De ondertitel maakt meteen duidelijk wat er hier op het spel staat en wat dit fotoboek wil illustreren: '46 parochiekerken om over na te denken': nadenken over de toekomst. Die 46 staan verspreid over het hele grondgebied van Gent. Oud en nieuw, overbekend en onbekend, een heel eind ver 'op de buiten' en pal in het centrum. Overzichtsfoto's, details en een inventaris met exterieurfoto's, statuut en beknopte bouwgeschiedenis. Verscheen naar aanleiding van een recente tentoonstelling in het STAM.

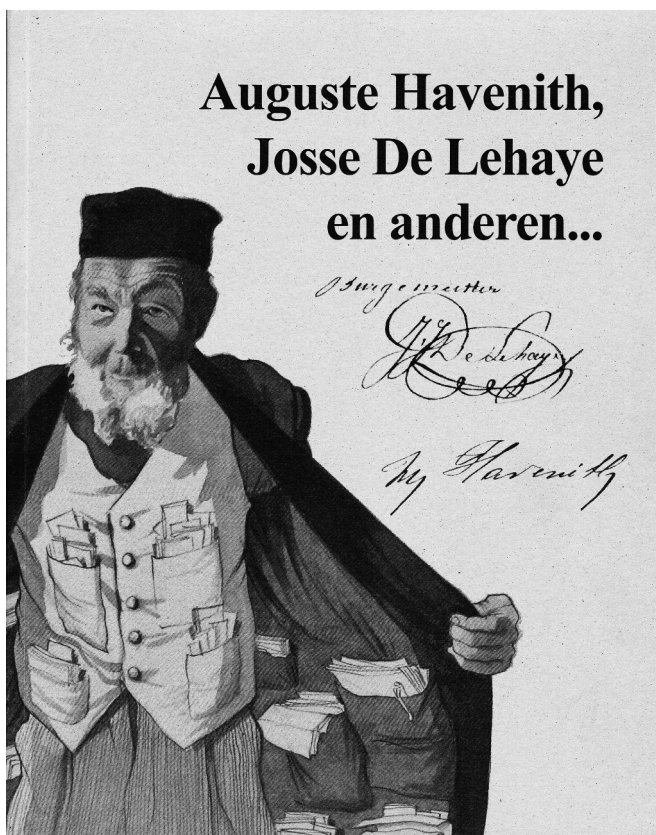
Verkrijgbaar à 25 euro in het STAM en de Stadswinkel onder de Lakenhalle.

Honderdsteboven

door de stadsarcheologische ploeg o.l.v. Marie Christine Laleman

De ondertitel '100 Archeologische beelden uit Gent' geeft aan wat er in zit. Ons verleden in een notendop. Materiële sporen geïllustreerd met 100 fraaie afbeeldingen en evenveel korte tekstjes met zo simpel mogelijk gehouden uitleg. Niet altijd evident in dergelijke soms niet zo eenvoudige zaken. Buitengewoon gevarieerd, een fraai boekje bovendien.

Prijs: 10,5 euro (Academia Press, Stadswinkel, STAM).

Het uitvoerig geïllustreerde boek (uitgave in eigen beheer, Gent - Afsnee, 2013, 421 pag.) kost 25 euro en kan bekomen worden in het Liberaal Archief, Kramersplein 23, 9000 Gent. Wie het wil toegestuurd krijgen, betaalt 7 euro voor verzendingskosten, maar men kan het ook daar afhalen.

Auguste Havenith, Josse de Legaye en anderen

door Jacques De Schryver

Jacques De Schryver is architect en ere-directeur Patrimonium OCMW Gent. Op een bepaalde dag, bij het voorbereiden van een dossier, werd zijn nieuwsgierigheid gewekt door het feit dat de Antwerpenaar Auguste Havenith in 1926 een belangrijk legaat naliet aan de Commissie van Openbare Onderstand te Gent. Dit werd het begin van een jarenlange zoektocht naar achtergronden en relaties van deze eigenaar en andere, dikwijls verwante personen, in het bijzonder de bewoners van landelijke kastelen. De resultaten werden samengebracht in een lijvig en merkwaardig boek. Nogal wat gegevens vond de auteur in de collectie “Vliegende Bladen” van de bibliotheek van de UGent. Deze grote verzameling documenten van zeer uiteenlopende aard, nu een zeer boeiende bron van informatie, werd samen gebracht door Ferdinand Vander Haeghen (1830 - 1913), destijds hoofdbibliothecaris van de Rijksuniversiteit Gent. Een beetje zoals deze verzamelaar heeft ook Jacques De Schryver uit zeer uiteenlopende bronnen een netwerk van informatie verzameld. Voor deze publicatie ontwierp Karl Meersman een karikatuur van Ferdinand Vander Haeghen zoals de legende zich hem herinnert: met een jas met zakjes voor elke letter van het alfabet. De versiering van de kaft slaat dus op de schrijver als verzamelaar van honderden weetjes. Door deze verzameling wordt ook treffend geïllustreerd hoe vele gegoede Gentenaars niet alleen een belangrijke rol speelden in Gent maar ook in het landelijke dorp (in dit geval vooral Heusden waar ze hun tweede verblijf hadden (Bert Vervaeft).

Lettres du Congo. Edouard de Pelichy

door Pierre van Clevén

Dit in eigen beheer uitgegeven boekje (159 pagina's) is een uitloper van het onderzoek door de auteur gevoerd naar de in de 'Kongo Vrijstaat' (1885 – 1908) gestorven Gentenaars (zie GT 2011 nr. 3, p. 240 - 245). Via de in het Rijksarchief in Brugge bewaard gebleven familie - papieren de Pelichy, met onder meer de correspondentie tussen Edouard de Pelichy (1879 – 1904) en zijn moeder, kon een bijzonder boeiend stukje koloniaal verleden opgeroepen worden. De jonge man overleefde de lange reis naar de hem toegewezen post niet. Aan de hand van 33 levendig (uiteraard in het Frans) geschreven brieven kunnen we zijn reisavonturen volgen. Een niet opgepoetst verhaal uit eerste hand, een eersterangs getuigenis over vooral kleine feitjes. De meeste brieven

eindigen met een commentaartje over het onbekommerde leven van Poupke, de duurzame fox terrier van Edouard ‘qui se porte à merveille’. Weinig over de inlanders. In zijn laatste brief schrijft de Pelichy: ‘Et malgré tout je me plais à cause du beau pays et du bon climat. La mortalité parmi les soldats noirs est effrayante, ils meurent tous de bronchite, pneumonie, etc.’. Geen woord over zijn eigen dodelijke ziekte. Enkele dagen na dit schrijven stierf hij.

Van de brieven van zijn moeder, née de Meulenaere, werd een ingekorte selectie opgenomen. Ze geven samen met enkele details in de geschriften van Edouard ook een inkijkje in het leven van de kleine adel in het Gentse in die tijd, op het kasteel in Zevergem en in het stadsverblijf van de familie.

Het boekje is te verkrijgen bij de auteur: een mailtje naar:

pierre.vancleven@hotmail.com volstaat. *Het wordt dan opgestuurd samen met de vraag 10 euro te storten op de rekening die er bij zal zitten.*

Gevangen in het Gentse Gravensteen

door Daniël Lievois. In: Van Mensen en Dingen, 2014, jg. 12 nr. 2, p. 5 – 52.

Zelden of nooit komt men iets te weten over wat er werkelijk gebeurde achter de grauwe muren van het Gravensteen. In deze uitgebreide bijdrage aan het tijdschrift van de Oost-Vlaamse volkskundigen (KBOV) schetst de auteur een beeld van de drama's die er zich afspeelden in de jaren 1600 toen het gebouw intensief als gevangenis gebruikt werd. Zelfs de wildste fantasie schiet te kort bij het inschatten ervan.

Het tijdschriftnummer bevat naast een huldebetoon van D. Lievois aan Alfons van Werveke ook nog twee korte artikelen over heel andere onderwerpen (‘vitsen’ en rapen en ook ‘uit de hemel gevallen’ brieven, zogenaamde hemelbrieven).

Het is te verkrijgen à 6 euro in de KBOV bibliotheek boven de kapel van het ‘Huis van Alijn’, Kraanlei, Gent, tijdens de openingsuren 13.30-16.45u. op vrijdagnamiddag in het ‘Huis van Alijn’, of door overschrijving op KBOV, Kraanlei 65, Gent, IBAN BE92703032751423 BIC AXABBE22 met vermelding van het betrokken boekje.